

2.A.

fak.ZH

Név:..... NEPTUN kód:.....

Aláírás:..... ÜLŐHELY sorszám.....

PONTSZÁM: ..... p

1. FELADAT (max.Σ5pont = 5 × 1pont. Csak a tökéletesen jó válasz ér kérdésenként 1 pontot)

1.1) Környezeti adatok $z_0=0\text{m}$ tengerszinten: $p_0=101325\text{Pa}$, $T_0=288\text{K}$, illetve $R=287\text{J}/(\text{kg}\cdot\text{K})$, $g=9,81\text{N}/\text{kg}$ és $\alpha=6,5\cdot 10^{-3}\text{K}/\text{m}$. Ha a hőmérséklet magasság szerinti változására a $(T=T_0-\alpha\cdot z)$ függvényt használjuk, akkor $\rho=f(p,T)$ feltétellel a p környezeti nyomás a $z=1,5\text{km}$ magasságban ...

- A)... nagyobb, mint p_0 .
- B)... kisebb, mint p_0 .**
- C)... p_0 nyomással azonos.
- D)... feleannyi, mint 3km magasságban.
- E)... negyedannyi, mint 6km magasságban.

1.2) Karikázza be a helyes válasz vagy válaszok betűjelét! **Instacioner állapotban összenyomhatatlan közegáramlás esetén az eltérő (A_1 és A_2) keresztmetszetű és eltérő (L_1 és L_2) hosszúságú csőszakaszokban érvényes a_1 és a_2 gyorsulások közötti összefüggésként a folytonosság tételhez hasonló megfontolás alapján felírható kifejezés helyes alakja.**

- A) $a_1 A_1 = a_2 A_2$**
- B) $a_1 L_1 = a_2 L_2$
- C) $a_1/a_2 = A_1/A_2$
- D) $a_1/a_2 = L_1/L_2$
- E) $A_1/A_2 = L_1/L_2$

1.3) Karikázza be a helyes válasz vagy válaszok betűjelét! **Az impulzustétel alábbi hiányos integrál alakjában mely mennyiség (vagy mennyiségek) jele (vagy jelei) hiányzik (vagy hiányoznak)?**

$$\frac{\partial}{\partial t} \int_V \underline{v} \cdot dV + \int_A \underline{v} \cdot (\underline{v} \cdot d\underline{A}) = \int_V \underline{g} \cdot dV - \int_A p \cdot d\underline{A} - \underline{R}$$

- A) hőmérséklet
- B) sűrűség**
- C) dinamikai viszkozitás
- D) nyomás
- E) sebesség

1.4) Karikázza be a helyes válasz vagy válaszok betűjelét! **A Borda-féle kifolyónyílás α kontrakciós tényezőjének impulzustétellel levezetett elméleti értéke:**

- A) $\alpha_{elm}=0,4$
- B) $\alpha_{elm}=0,44$
- C) $\alpha_{elm}=0,5$**
- D) $\alpha_{elm}=0,55$
- E) $\alpha_{elm}=0,6$

1.5) Karikázza be a helyes válasz vagy válaszok betűjelét! **A Navier-Stokes-egyenlet helyes alakja:**

- A) $\frac{d\underline{v}}{dt} = \underline{g} - \frac{1}{\rho} \text{grad}p - \nu \cdot \Delta \underline{v}$
- B) $\frac{d\underline{v}}{dt} = \underline{g} + \frac{1}{\rho} \text{grad}p + \mu \cdot \Delta \underline{v}$
- C) $\frac{d\underline{v}}{dt} = \underline{g} + \frac{1}{\rho} \text{grad}p + \nu \cdot \Delta \underline{v}$
- D) $\frac{d\underline{v}}{dt} = \underline{g} - \frac{1}{\rho} \text{grad}p + \frac{\mu}{\rho} \cdot \Delta \underline{v}$**
- E) $\frac{d\underline{v}}{dt} = \underline{g} - \frac{1}{\rho} \text{grad}p + \nu \cdot \Delta \underline{v}$

2. FELADAT (10pont)

Egy vízszintes tengelyű fecskendőben víz van. A megfigyelt t időpillanatban ($t_0 < t < \infty$) ismert az elhanyagolható tömegű dugattyú sebessége és gyorsulása:

$v_D = 1 \text{ m/s}$ és $a_D = 3 \text{ m/s}^2$

A dugattyú külső (bal)oldalán és a

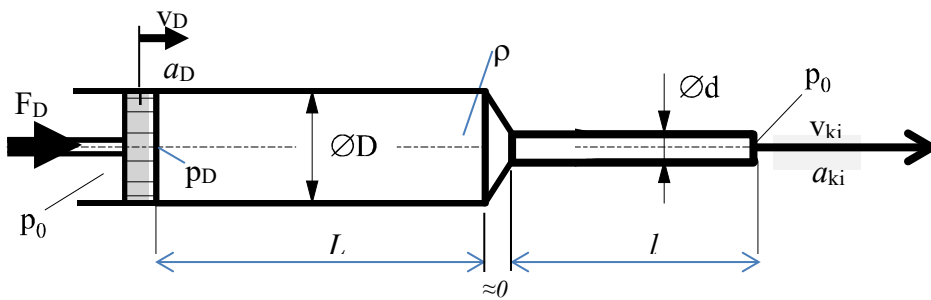
fecskendő jobboldali végén a kiáramlási keresztmetszetben a nyomás $p_0 = 10^5 \text{ Pa}$.

FELTÉTELEK: ideális közeg. A $\varnothing D$ ill. $\varnothing d$ átmérőjű, és L ill. l hosszúságú csőszakaszok közötti átmeneti idom (konfúzor) hossza a csőhosszakhoz képest elhanyagolható.

ADATOK: $L = 600 \text{ mm}$; $l = 300 \text{ mm}$; $\varnothing D = 50 \text{ mm}$; $\varnothing d = 25 \text{ mm}$, $\rho_{\text{víz}} = 10^3 \text{ kg/m}^3$; $p_0 = 10^5 \text{ Pa}$

KÉRDÉSEK:

- A) Mekkora ekkor a szabadba kiáramló vízszög sebessége és gyorsulása? $v_{ki} = ?$ $a_{ki} = ?$
- B) Mekkora akkor a dugattyú belső felületén a nyomás? $p_D = ?$
- C) Mekkora F_D erővel kell hatni a dugattyúra ebben a pillanatban? $F_D = ?$

MEGOLDÁS (a lap túloldalán is folytathatja)

2. FELADAT		
$v_D =$	1	m/s
$a_D =$	3	m/s ²
$p_0 =$	100 000	Pa
$L =$	0,600	m
$l =$	0,300	m
$D =$	0,050	m
$d =$	0,025	m
$\rho_{\text{ víz}} =$	1 000	kg/m ³
$v_{ki} =$	4	m/s
$a_{ki} =$	12	m/s ²
$p_D =$	112 900	Pa
$(p_D - p_0) =$	12 900	Pa
$F_D =$	25,33	N

3. FELADAT (10pont)

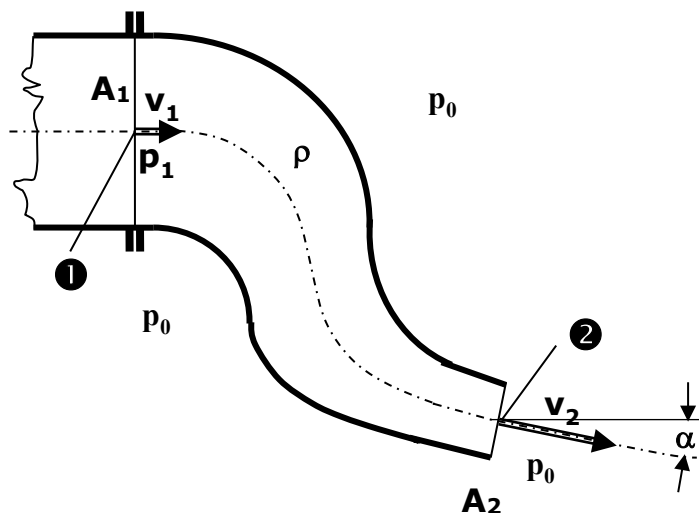
Egy áramlás irányban szűkülő, a p_0 nyomású szabadba nyíló S-alakú csővégi konfúzor idomot mutat az ábra. Az „1” és „2” keresztmetszetbeli csőtengelyek egymással $\alpha=30^\circ$ szöget zárnak be. Az idom a vízszintes síkban fekszik. A víz átlagsebessége a kiáramlási keresztmetszetben $v_2=20\text{m/s}$.

FELTÉTELEK: $\mu=0$; $\rho=\text{áll.}$; stacioner áramlás, a folyadékra ható súlyerő elhanyagolható.

ADATOK: $p_0=10^5\text{Pa}$; $g=10\text{N/kg}$; $\rho=1000\text{kg/m}^3$
 $A_1=0,1\text{m}^2$; $A_2=0,05\text{m}^2$

KÉRDÉS: Határozza meg az idomra ható **R** erőt!

Megjegyzés: Kérem, rajzolja be az ábrába az Ön által felvett koordináta-rendszert és az ellenőrző felületet! Ezek nélkül a megoldása nem értelmezhető!

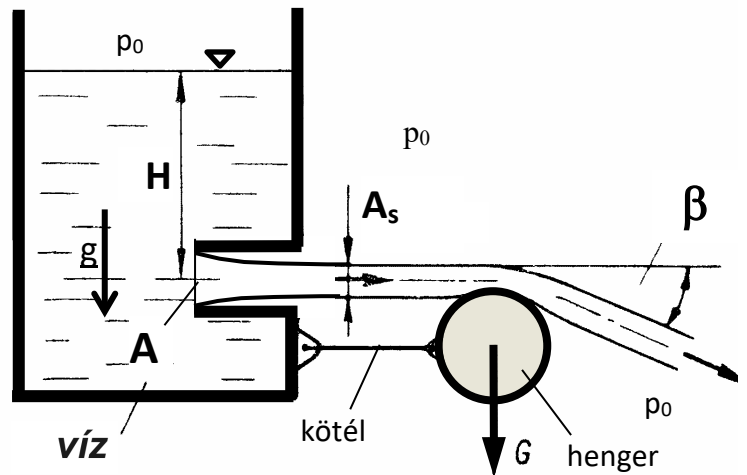

MEGOLDÁS (a lap túloldalán is folytathatja)

3. FELADAT			
$v_2=$	20	m/s	
$\alpha=$	30	fok	0,523599 radián
$p_0=$	100 000	Pa	
$g=$	10	N/kg	
ρ víz=	1 000	kg/m ³	
$A_1=$	0,100	m ²	
$A_2=$	0,050	m ²	
$v_1=$	10	m/s	
$(p_1-p_2)=$	150 000	Pa	
$R_x=$	7 679,5	N	7,68 kN
$R_y=$	10 000	N	10,00 kN

4. FELADAT (10pont)

Egy $H=5\text{m}$ szintig vízzel töltött, a p_0 nyomásra felül nyitott (szabadszínű) tartály oldalfalán befelé kialakított csőcsonk keresztmetszete $A=0,001\text{m}^2$. Ennek az ún. Borda-féle kiömlőnyílásnak jelen esetben a valós kontrakciós tényezője $\alpha_{\text{valós}}=0,6$ értékű. A nyíláson kiáramló, vízszintes tengelyű vízszöglet keresztmetszete A_s nagyságúra kontrahálódik, ahol az áramvonalak már párhuzamos egyeneseknek tekinthetők. A víz szabadsugár egy ismeretlen $G[\text{N}]$ súlyú hengert tart egyensúlyban: a tartályhoz a henger vízszintes (súlytalan) kötéllel van kikötve, és a vízszöglet a henger felszínén az ún. Coanda-effektus miatt lefelé $\beta=15^\circ$ irányban eltérül.

FELTÉTELEK: $\rho = \text{áll.}; \text{stac.}; A_{\text{tartály}} \gg A$; Az erőtér hatása elhanyagolható a víz szabadsugár esetében.

ADATOK: $H=5\text{m}; A=0,001\text{m}^2; p_0=10^5\text{Pa}; \rho_{\text{víz}}=10^3\text{kg/m}^3; g=10\text{N/kg}; \beta=15^\circ$

KÉRDÉSEK: A) Határozza meg a hengerre ható R erőt!

B) Mekkora a henger súlya ebben az egyensúlyi állapotban, és mekkora a kötél erő? $G=? F_{\text{kötél}}=?$

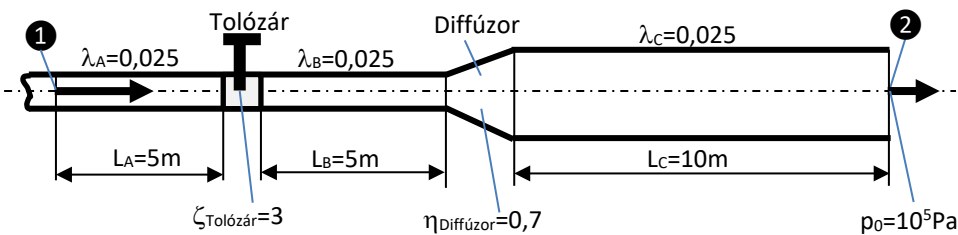
Megjegyzés: Kérem, rajzolja be az ábrába a felvett koordináta-rendszert és az ellenőrző felületet! A példa megoldása ezek nélkül nem értelmezhető!

MEGOLDÁS (a lap túloldalán is folytathatja)

4. FELADAT			
H=	5	m	
A=	0,001	m ²	0,035682 m
alfa _{valós} =	0,6		
A _S =	0,0006	m ²	
beta=	15	fok	0,261799 radián
p ₀ =	100 000	Pa	
g=	10	N/kg	
rho víz=	1 000	kg/m ³	
v _{ki} =	10	m/s	
R _x (=F _{kötél})=	2,044	N	
R _z (=G)=	57,96	N	5,80 kg

5. FELADAT (10pont)

A víz áramlik a vizsgált csővezeték „1” és „2” pontjai között: az „1” keresztmetszetben az víz sebessége $v_1=10\text{m/s}$. A „2” csővégi pontban a víz a szabadba ($p_0=10^5\text{Pa}$) áramlik ki. Az „A” és „B” jelű csőszakaszok között egy $\zeta_{\text{Tolózárr}}=3$ veszteségtényezőjű tolózár, a „B” és „C” jelű szakaszok között egy $\eta_{\text{Diffúzor}}=70\%$ hatásfokú diffúzor van. A csőszakaszok hosszúsága (L_A, L_B, L_C) és a szakaszokra jellemző csősúrlódási tényező ($\lambda_A, \lambda_B, \lambda_C$) értékek az ábrán láthatók. A csőátmérők adottak: $d_A=d_B=50\text{mm}$ és $d_C=100\text{mm}$.

FELTÉTELEK: $\mu=\text{állandó} (\mu \neq 0)$, vízszintes csőtengely, stacioner áramlás, összenyomhatatlan közeg

ADATOK: $\rho_{\text{víz}}=1000\text{kg/m}^3$; $\mu_{\text{víz}}=0,001\text{kg/(m}\cdot\text{s)}$

KÉRDÉSEK:

- A) Számítsa ki az csőszakasz „1” és „2” pontjai közötti minden hidraulikai elem („A”, „B”, „C” egyenes csőszakaszok, tolózár, diffúzor) nyomásvesztését! $\Delta p'_{\text{cső,A}}=?$; $\Delta p'_{\text{cső,B}}=?$; $\Delta p'_{\text{cső,C}}=?$; $\Delta p'_{\text{Tolózárr}}=?$; $\Delta p'_{\text{Diffúzor}}=?$
- B) Határozza meg, mekkora az „1” pontban a túlnyomás! $(p_1-p_0)=?$

MEGOLDÁS (a lap túloldalán is folytathatja)

5. FELADAT				
v1=	10	m/s	Dp _{csőA} =	125 000,0 Pa
p0=	100 000	Pa	Dp _{csőB} =	125 000,0 Pa
dA=	0,050	m	Dp _{csőC} =	7 812,5 Pa
dB=	0,050	m	DpT=	150 000,0 Pa
dC=	0,100	m	DpDIFF=	14 062,5 Pa
LA=	5	m	SZUM Dp=	421 875,0 Pa
LB=	5	m		
LC=	10	m	(p1-p0)=	375 000,0 Pa
zetaT=	3			
étaDiff=	0,7			
lambdaA=	0,025			
lambdaB=	0,025			
lambdaC=	0,025			
rho víz=	1 000	kg/m ³		
mú víz=	0,001	kg/m ³		
v2=	2,500	m/s		